

- 4 V dyr. dr St. Przewalski: Nieznany rękopis gen. Bema o broni rakietowej.
- 1 VI mgr R. Heck: Struktura społeczna Wrocławia w XIV i XV wieku.
- 15 VI dyr. dr J. Krasoń, z Jeleniej Góry: Bobrzanie, Biezuńczanie, Zagost.
- 23 XI prof. K. Maleczyński: Nowsze badania historyków radzieckich nad Ruską Prawdą.
- 14 XI prof. M. Morelowski: Rezydencje bocznych linii Piastów śląskich we Wrocławiu i ich ocalałe części.

Nowym osiągnięciem w pracy Towarzystwa w roku sprawozdawczym było zapoczątkowanie międzyśrodowiskowej wymiany prelegentów. W tym zakresie, jak z jednej strony na terenie naszym referowali swe prace prelegenci poza wrocławscy, tak z drugiej strony członkowie Wrocł. Tow. Mił. Hist. wygłosili referaty w Gdańsku (prof. Czapliński, prof. Maleczyński), w Kielcach i Przemysłu.

Obok akcji odczytowej rozwijało Towarzystwo akcję wydawniczą. Wydano V rocznik Sobótki za rok 1950, oraz w Serii B zeszyt II zawierający Teksty źródłowe do historii Wrocławia w opracowaniu prof. K. Maleczyńskiego i dr J. Reitera.

Przygotowano do druku rocznik VI Sobótki za r. 1951, zawierający prace uczonych czeskich przygotowane przez Slezsky Ustav w Opawie, oraz półrocznik I za rok 1952. Przygotowano wreszcie do druku zesz. I Sobótki ser. B. poświęcony najważniejszym miejscowościom zabytkowym Śląska (zawiera opisy Opola, Bolkowa, Trzebnicy, Świdnicy). Rozpoczęto przygotowywanie zesz. III. ser. B. Sobótki (Teksty źródłowe do historii Wrocławia pod red. prof. K. Maleczyńskiego, oprac. W. Długoborski, A. Galos, J. Reiter, H. Zieliński). Wreszcie wspólnie z Wrocławskim Towarzystwem Naukowym wydało Towarzystwo nasze zeszyt 1 tomu I Kodeksu dyplomatycznego Śląska, sięgający do r. 1200. Przygotowanie drugiego zeszytu znajduje się na ukończeniu.

W dążeniu do coraz bliższego powiązania swej pracy z życiem i potrzebami społecznymi prowadziło Towarzystwo żywą akcję popularyzacyjną. W dalszym ciągu szkolono młodzieżowych przewodników po Wrocławiu i współpracując z Polskim Towarzystwem Krajoznawczym, oraz z biurem podróży Orbis. Przewodnicy ci z ramienia Towarzystwa oprowadzili kilkadziesiąt wycieczek po zabytkach miasta, w tym kilkanaście zagranicznych. Planowo prowadzono również akcję popularyzacyjną dziejów Śląska w prasie miejscowej, dostarczając Gazecie Robotniczej cyklu artykułów „Dokumenty Przeszłości Śląska“, oraz szeregu artykułów okolicznościowych. Współpracowano również z Wojew. Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli, uczestnicząc w jego konferencjach i dostarczając prelegentów.

ODDZIAŁ WROCŁAWSKI INSTYTUTU ZACHODNIEGO

Praca naukowa Oddziału Wrocławskiego Instytutu Zachodniego prowadzona była w dwóch sekcjach: 1) Sekcja historii Śląska, pod kierunkiem prof. S. Wysłoucha, 2) Sekcja badań ludnościowych i społeczno-gospodarczych Śląska na przełomie feudalizmu i kapitalizmu, pod kierunkiem dra T. Ładogórskiego.

W r. 1951 w ramach tych sekcji wykonano następujące prace: Materiały do dziejów nowożytnych ziem zachodnich“ pod redakcją prof. S. Wysłoucha.

Ukazał się w druku tom III p. t. „Polacy ewangelicy na dolnym Śląsku w XIX w.“ cz. 2 (w opracowaniu T. Bratusa, S. Golachowskiego, W. Roszkowskiej i B. Samitowskiej). Oddano do druku dalsze tomy: tom IV p. t. „Tabela historyczna Śląska z r. 1787“ (w oprac. dra T. Ładogórskiego), tom V i VI p. t. „Robotnicy huty i kopalni w Tarnowskich Górach na przełomie XVIII i XIX w.“ (w oprac. W. Długobowskiego), tom VII p. t. „Ludność polska na Mazurach w XIX w.“ (w oprac. W. Chojnackiego), Studia nad uwłaszczeniem chłopów na Śląsku pod kierunkiem prof. S. Wysłoucha. Prowadzono badania archiwalne nad zespołem akt Komisji Generalnej dla Śląska. Częściowe wyniki oddano do druku w Przeglądzie Zachodnim: Procedura uwłaszczeniowa (K. Orzechowski), Uwagi nad uwłaszczeniem zagrodników (A. Orzechowska), Regulacja wsi Stare Koźle (H. Jońca), Badania nad przemianami społeczno-gospodarczymi Śląska u schyłku feudalizmu pod kierunkiem dra T. Ładogórskiego. Oddano do druku w Przeglądzie Zachodnim następujące prace: Ocena wartości pruskich materiałów statystycznej z XVIII w. (T. Ładogórski), Przemiany społeczno-gospodarcze ziemi kłodzkiej w XVIII w. (W. Dziewulski).

Ponadto opracowano następujące zagadnienia: Zalesienie Śląska w XVIII wieku (L. Pernarowski), Statystyka rzemiosła wiejskiego i miejskiego według spisu z r. 1787 (T. Ładogórski, W. Dziewulski, Z. Rzepa).

Studia nad miastami śląskimi. Oddano do druku pracę W. Dziewulskiego „Ludność Kłodzka w epoce feudalizmu na tle przemian gospodarczych i społecznych“, oraz S. Golachowskiego „Opole w r. 1787“.

ZAKŁAD NARODOWY IM. OSSOLIŃSKICH WE WROCŁAWIU

Zakład w swej działalności doznawał stałej i wielostronnej opieki Rządu Polski Ludowej. Wyraża się ona w stałych dotacjach finansowych, pomocy w zakresie rozwiązywania napotykaných trudności, oraz w wyznaczeniu oficjalnego opiekuna Zakładu — Pełnomocnika Rządu dla spraw Ossolineum. Funkcję tę sprawował nieodżałowany przyjaciel i były dyrektor Zakładu Jerzy Borejsza, przedwcześnie zmarły dn. 19 II 1952.

Mimo tej bolesnej straty rok 1951 pozwolił na pełniejsze niż dotąd rozwinięcie planowej działalności obu działów Zakładu: Biblioteki i Wydawnictwa na odcinku usługowym i naukowo-badawczym.

Zbiory Biblioteki zostały znacznie wzbogacone i rozszerzone zarówno pod względem ilości, jak również jakości. Stan posiadania Biblioteki Z. N. I. O. w dniu 31 XII 1951 wynosił: druków tomów 291,786, z tego opracowanych 175,000; rękopisów 9,052, dyplomów 1,863, zbiorów graficznych 21,755 w tym 11,677 grafiki, 6,921 ekslibrisów (1,155 projektów), 3,034 fotografii. Zbiór druków powiększył się ogółem o 16,006 tomów, a druków zwartych tomów 11,113, czasopism tomów 4,947. Druki zwarte nabyte drogą kupna wynoszą 6,157 tomów, z darów otrzymano 4,437 tomów (w tym 1,025 tomów ze zbiorów zabezpieczonych), z wymiany 519 tomów.

Wśród nabytków książkowych poza bieżącą humanistyczną produkcją polską i radziecką z książek dawniejszych duży nacisk położono w nabywaniu: